

Suomen lastenkirurgiyhdistys Sulamaa seura ry:n lausunto koskien tyttöjen sukuelinten silpomista

Oikeusministeriön pyynnöstä, koskien HE-luonnosta (VN/7196/2021), lausumme seuraavaa:

Tyttöjen tai naisten ulkoisten sukuelinten silpominen tarkoittaa toimenpidettä, jossa osa tai kaikki ulkoisista sukuelimistä poistetaan tai niitä vahingoitetaan ei-lääketieteellisestä syystä. Kyseessä ei ole millään tavoin lääketieteellinen toimenpide vaan rituaali- ja uskontopohjainen sukuelinten silpominen. Silpomisen laajuus vaihtelee ja ne on luokiteltu (WHO) yleensä neljään kategoriaan: Tyyppi 1: klitoriksen huppu ja/tai klitoriksen kärki poistetaan; Tyyppi 2: klitoris poistetaan ja pienet häpyhuulet poistetaan, tähän voi liittyä myös isompien häpyhuulten poisto; Tyyppi 3: niin sanottu infibulaatio eli edellä mainittujen lisäksi ommellaan häpyhuulten jäänteitä yhteen ja Tyyppi 4: muut sukuelimiä vahingoittavat toimenpiteet.

Tyttöjen tai naisten sukuelinten silpomisesta ei ole osoitettu olevan terveydellistä hyötyä missään olosuhteissa. Silpomiseen liittyy aina välitöntä kipua, verenvuotoa, tulehdusriski ja sairastavuutta sekä merkittävä riski vakaville komplikaatioille, vaikka se tehtäisiin lääketieteellisesti asianmukaisissa olosuhteissa. Jos toimenpide tehdään maallikkojen toimesta epäasiallisissa olosuhteissa, vakavien ongelmien riski on hyvin suuri. Pitkäaikaisongelmina on usein edellä mainittujen välittömien komplikaatioiden lisäksi myös pitkään jatkuvia/elinikäisiä virtsaamiskipuja ja vaikeuksia, toistuvia emätintulehduksia, arpiongelmia, seksiin liittyviä kipuja, orgasmikyvyttömyyttä ja/tai yhdyntävaikeuksia sekä synnytysongelmia, jotka voivat vaarantaa sekä synnyttävän äidin että syntyvän lapsen terveyden tai hengen. Osalle naisista ja tytöistä joudutaan silpomiseen liittyvien komplikaatioiden takia tekemään myöhemmin korjausleikkauksia.

Suomen lastenkirurgiyhdistys Sulamaa seura ry katsoo, että tytölle tehtävä sukuelinten silpominen loukkaa useiden Suomen lakien ja Suomen ratifioiminen kansainvälisten sopimusten (mm. Lasten oikeuksien sopimus) lapsille ja nuorille asettamaa erityissuojelua ja mikäli toiminnassa on mukana lääketieteen ammattilaisia, myös perustavanlaatuisia lääkintäeettisiä periaatteita. YK:n ihmisoikeusneuvosto on vuonna 2013 kehottanut kaikkia maita lakkauttamaan toimenpiteet, jotka vaarantavat lapsen kehollisen koskemattomuuden ja jotka ovat vaarallisia lasten terveydelle. Mielestämme on olennaista, että vanhempien oikeuksia ja toiveita ei tässä yhteydessä aseteta etusijalle suhteessa lapsen oikeuteen fyysisestä koskemattomuudesta. Lapsen edun on aina oltava etusijalla, vaikka se rajoittaisi aikuisten oikeutta uskonnollisten tai perinteisten tapojen harjoittamiseen.

Nostamme kuitenkin esiin myös tarpeen tehdä muuta sukelinkirurgiaa lääketieteellisin syin, joten lainsäätäjän tulee huomioida, ettei perusteltua ja näyttöön perustuvaa lääketieteellistä toimintaa aseteta sanktoiduksi tai rangaistavaksi.

24.5.2024

Suomen Lastenkirurgiyhdistys Sulamaa seura ry:n puolesta,

Liisi Ripatti, LKIR el ja dos, FEAPU

Mika Venhola, LKIR el ja LT